

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การถือครองที่ดินกับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร
ธรรมชาติ ในเขตอุทยานแห่งชาติ : กรณีศึกษาประชาชน
ที่อาศัยอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ดอยสุเทพ - ปุย
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นาย ธีรพงศ์ คงทอง

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

รองศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะการถือครองที่ดินของประชาชน
ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ (2) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
(3) ปัจจัยขนาดพื้นที่การถือครองที่ดินและระยะเวลาการเข้าอยู่อาศัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 124 คน เป็นผู้ถือครองที่ดินในเขต
อุทยานแห่งชาติในพื้นที่กรณีศึกษา 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านไร่เป้ง บ้านสันลมจอย บ้านห้วยทราย
ตำบลสุเทพ และบ้านแม่เหียใน ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้จัดเก็บ
รวบรวมข้อมูล โดยวิธีการใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล
การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วยการ กระจายความถี่ การหาค่าร้อยละ
และสถิติวิเคราะห์ โดยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า (1) ประชากรกลุ่มตัวอย่างถือครองที่ดินในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ
ดอยสุเทพ-ปุย ในช่วงระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ 2492-2506 ได้แผ้วถางจับจองที่ดินเพื่อทำกิน
ก่อนประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ มีการถือครองที่ดินเนื้อที่ขนาดกลาง 1-5 ไร่ ไม่มีเอกสารสิทธิ์

ในช่วงระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2507-2523 ประชาชนได้เข้าบุกรุกที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อทำการเกษตรปลูกพืชไร่และสวนผลไม้ มีการถือครองที่ดินเนื้อที่ขนาดใหญ่ 6-20 ไร่ บางส่วน มีเอกสารสิทธิ์และเช่าที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ ในช่วงระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2524-2542 ประชาชนได้เข้าซื้อ "สิทธิ์การถือครองที่ดิน" เพื่อที่อยู่อาศัยในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย มีการถือครองที่ดินขนาดเล็กเนื้อที่น้อยกว่า 1 ไร่ (2) ระดับการมีส่วนร่วม พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ดำรงตำแหน่งที่เป็นทางการมีระดับการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างดำรงตำแหน่งที่ไม่เป็นทางการมีระดับการมีส่วนร่วมระดับมาก กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวมีระดับการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง และกลุ่มตัวอย่างได้รับการอบรม ระดับการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง (3) ปัจจัยขนาดพื้นที่ถือครองที่ดินมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยระยะเวลาการเข้าอยู่อาศัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในเขตอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องประสานความร่วมมือกัน 4 ฝ่าย คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรประชาชน องค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) และภาคเอกชนหรือองค์กรที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

Independent Study Title	Land Holdings and Public Participation in Natural Resource Management in National Park : A Case Study of Doi Suthep – Pui National Park, Amphoe Muang, Changwat Chiang Mai		
Author	Mr. Teerawong Kongthong		
M. A	Man and Environment Management		
Examining Committee :	Assoc. Prof. Dr. Anurak Panyanuwat	Chairman	
	Prof. Dr. Manat Suwan	Member	
	Assoc. Prof. Prayad Pandee	Member	

Abstract

The objectives of this research were to study (1) the characteristics of land holding of the people in the National Park, (2) the level of people participation in natural resources management, and (3) the factors of land holding sizes and period in residence which had an impact on people participation in natural resources management.

The sample group consisted of 124 householders, who occupied the land in four villages in the National Park Ban Lampuang, Ban Sanlomjoy, Ban Huaisai Tambon Suthep, and Ban Maehea, Tambon Maehea, Muang district, Chiang Mai. The questionnaires and interviewing schedules were used as the researching tools for data collection data were analyzed by using frequency distribution, percentage, and one-way ANOVA.

The research study found that (1) the sample group of land holding in national park Doi Suthep – Pui during 1949 – 1963 had cleared and taken over the land for cultivation before it was announced the National Forest Reservation area. The sizes of land holding were from 1 – 5 rais without land rights' document. During 1964 – 1980

some people invaded the National Forest Reservation Area to cultivate crops and fruits. The sizes of land were 6 – 20 rai with some land right document while some land was rent from the organization of National Forest Reservation. During 1981 – 1999, the people have bought "land holding right" for less than one rai for living in the National Park Doi Suthep – Pui, (2) the sample, who held formal administrative position, had an average level of participation while those who held informal position had a high level of participation. The sample, who received news, had an average level of participation the same as those who attended some training courses, (3) the statistic level of factors of land holding sizes, which had an impact on people participation in natural resources management, showed no significant difference at 0.05 level. The period in residence, which had an impact on people participation level at 0.05

In order to achieve the natural resources management in national park, it was suggested that coordination from 4 agencies government staff, people organization, local administrative organization and private sections or organization involved in tourism were significantly needed.